

قانون اصلاح قانون معادن

ماده ۱- ماده (۱) قانون معادن مصوب ۱۳۷۷/۲/۲۷ و اصلاحات بعدی آن که به اختصار قانون نامیده می‌شود به شرح زیر اصلاح می‌گردد.

ماده ۱- تعریف واژه‌های به کار رفته در این قانون به شرح زیر است:

الف - **ماده معدنی (کانی):** هر ماده یا ترکیب طبیعی که به صورت جامد یا گاز یا مایع و یا محلول در آب در اثر تحولات زمین‌شناسی به وجود آمده باشد.

ب - **معدن:** به محدوده‌ای اطلاق می‌شود که شامل ذخیره معدنی است.

پ - **منبع معدنی:** تمرکز یا انباشت طبیعی یک یا چند ماده معدنی در زیر یا روی زمین و یا محلول در آب است.

ت - **عملیات معدنی:** عبارت از اکتشاف، تجهیز، استخراج، کانه‌آرایی و فرآوری است.

ث - **صنایع معدنی:** صنایعی که بخشی از ماده اولیه آنها را مواد معدنی تشکیل می‌دهد.

ج - **کانه (کانسنگ):** مواد معدنی یا کانیهای موجود در کانسار که دارای ارزش اقتصادی است.

چ - **ذخیره معدنی (کانسار):** منبع معدنی که بهره‌برداری از آن سودآور و مقرون به صرفه است.

ح - **ذخیره:** میزان وزنی یا حجمی کانه (کانسنگ) موجود در ذخیره معدنی (کانسار) است.

خ - **اکتشاف:** مجموعه عملیات و تجسس ارادی که به منظور یافتن (کانسار) انجام می‌گیرد و شامل عملیاتی از جمله موارد زیر است:

۱- نمونه‌برداری و انجام آزمایش‌های کمی و کیفی

۲- بررسی‌های زمین‌شناسی، سنجش از راه دور، ژئوشیمیایی، ژئوفیزیکی و امثال آن

۳- حفاری روباز و زیرزمینی

۴- حفر گمانه و چاه پیمایی

۵- تعیین شکل، کیفیت و کمیت ذخیره معدنی و تعیین نقشه‌های مربوط

د - **استخراج:** مجموعه عملیاتی است که به منظور جدا کردن کانه (کانسنگ) از ذخیره معدنی (کانسار) و انتقال آن به محل انباشت مواد انجام می‌گیرد.

ذ - **محل انباشت مواد:** محلی خارج از کارگاه‌های استخراج؛ تونلها و چاهها که مواد استخراج شده در آنجا انباشته می‌شود.

ر - **کانه‌آرایی:** کلیه عملیات فیزیکی، شیمیایی و یا فیزیکی - شیمیایی که به منظور جدا کردن قسمتی از مواد باطله از کانه (کانسنگ) و یا تفکیک کانه‌ها (کانسنگها) از یکدیگر انجام می‌گیرد.

ز - **فرآوری:** عملیاتی که بر روی مواد خام معدنی یا مواد کانه‌آرایی شده، انجام و موجب تولید مواد اولیه صنعتی می‌شود.

ژ - **مواد باطله:** موادی که در نتیجه استخراج یا کانه‌آرایی از کانه (کانسنگ) جدا می‌شود.

س - **خاک صنعتی:** خاکی که به دلیل خواص فیزیکی و یا شیمیایی ویژه مصارف صنعتی مختلف دارد.

ش - **سنگ تزئینی:** سنگهای متبلور و غیرمتبلور رسوبی آذرین و دگرگونی از قبیل مرمر، شبه‌مرمر (مرمریت)، تراورتن، گرانیت و امثال آنها که حاوی کانه (کانسنگ) قابل تفکیک در شرایط کنونی نیست و عمل‌آوری آنها نظیر برش و صیقل، رایج و مقرون به صرفه است.

ص - **سنگ‌لاشه ساختمانی:** سنگهای مختلف موجود در طبیعت که در شرایط کنونی حاوی کانه (کانسنگ) قابل تفکیک نبوده و عمل‌آوری آن رایج و معمول و یا مقرون به صرفه نباشد و بنا به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت، سنگ تزئینی نیست و در پی یا دیوار چینی ساختمانها، راهسازی و دیواره‌سازی و نظایر آن به کار می‌رود.

ض - **پروانه اکتشاف:** مجوزی است که برای انجام عملیات اکتشاف مواد معدنی در محدوده مشخص از طرف وزارت صنعت، معدن و تجارت صادر می‌شود.

ط - **گواهی کشف:** تأییدیه‌ای که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت، پس از اتمام عملیات اکتشافی و کشف ذخیره به نام دارنده پروانه اکتشاف صادر می‌شود.

ظ - **کاشف:** به شخصی اطلاق می‌شود که گواهی کشف به نام وی صادر شده است.

ع - **بهره‌برداری:** مجموعه عملیاتی که به منظور استخراج و کانه‌آرایی و به دست آوردن مواد معدنی قابل فروش انجام می‌گیرد.

غ - **پروانه بهره‌برداری:** مجوزی که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت برای بهره‌برداری از معادن در محدوده‌ای مشخص صادر می‌گردد.

ف - **بهره‌بردار:** شخص حقیقی یا حقوقی که دارای پروانه بهره‌برداری از وزارت صنعت، معدن و تجارت است.

ق - **اجازه برداشت:** مجوزی که از طرف وزارت صنعت، معدن و تجارت برای تأمین مصالح ساختمانی مورد نیاز طرح‌های عمرانی و برداشت واریزه‌ها، ذخایر محدود کشف شده و برداشت جزئی از یک ذخیره معدنی و نیز عملیات آزمایشگاهی صادر می‌شود.

ک - **معادن بلاعارض:** معادنی که فاقد بهره‌بردار است یا واگذاری آن از نظر این قانون منعی ندارد.

گ - **حقوق دولتی:** به سهم دولت که ناشی از استخراج، بهره‌برداری و برداشت هر واحد از ماده یا مواد معدنی است اطلاق می‌شود.

ماده ۲۰۵- ماده (۲) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۲۰۵- در راستای اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و نیز اصل چهل و پنجم (۴۵) قانون اساسی، مسؤلیت اعمال حاکمیت دولت بر معادن کشور و حفظ ذخایر معدنی و نیز صدور اجازه انجام فعالیتهای معدنی مقرر در این قانون و نظارت بر امور مزبور و فراهم آوردن موجبات توسعه فعالیتهای معدنی، دستیابی به ارزش افزوده مواد خام معدنی، توسعه صادرات مواد معدنی با ارزش افزوده، ایجاد اشتغال در این بخش و نیز افزایش سهم بخش معدن در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور به عهده وزارت صنعت، معدن و تجارت است. اعمال حاکمیت مذکور در این ماده مانع اعمال مالکیت اشخاص حقیقی و حقوقی در محدوده قوانین و مقررات نیست.

ماده ۲۰۶- ماده (۳) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۲۰۶- مواد معدنی به شرح زیر طبقه‌بندی می‌شوند:

الف) مواد معدنی طبقه یک عبارتند از:

سنگ آهک، سنگ گچ، شن و ماسه، خاک رس، صدف دریایی، پوکه معدنی، نمک‌آبی و سنگی، مارن، سنگ لاشه ساختمانی و نظایر آنها.

ب) مواد معدنی طبقه دوم عبارتند از:

۱- مواد معدنی آهن، طلا، کرم، قلع، جیوه، سرب، روی، مس، تیتانیم، آنتیموان، مولیبدن، کبالت، تنگستن، کادمیوم و سایر فلزات

۲- نیتراتها، فسفاتها، بوراتها، نمکهای قلیایی، سولفاتها، کربناتها، کلروریتها به‌استثنا مواد یاد شده در طبقه یک و نظایر آنها

۳- میکا، گرافیت، تالک، کائولن، نسوزها، فلدسپات، سنگ و ماسه سیلیسی، پرلیت، دیاتومیت، زئولیت، بوکسیت، خاک سرخ، خاک زرد، خاکهای صنعتی و نظایر آنها

۴- سنگها و کانیهای قیمتی و نیمه‌قیمتی مانند الماس، زمرد، یاقوت، یشم، فیروزه، انواع عقیق و امثال آنها.

۵- انواع سنگهای تزئینی و نما

۶- انواع زغال‌سنگها و شیلها، قیر طبیعی و سنگ آسفالت طبیعی

۷- مواد معدنی قابل استحصال از آنها و نیز گازهای معدنی به‌استثنا گازهای هیدروکربوری

۸- مواد معدنی موجود در فلات قاره

پ - مواد معدنی طبقه سه عبارتند از:

کلیه هیدروکربن‌ها، به‌استثنا زغال سنگ مانند: نفت خام، گاز طبیعی، پلمه سنگهای نفتی، ماسه‌های آغشته به نفت و امثال آنها

ت - مواد معدنی طبقه چهار عبارتند از:

کلیه مواد پرتوزا اعم از اولیه و ثانویه

تبصره ۱- طبقه آن دسته از مواد معدنی که در این ماده مشخص نشده یا مورد تردید باشد و نیز طبقه موادی شامل چند ماده از یک طبقه و موادی از طبقه دیگر، برحسب نوع، اهمیت و ارزش این مواد به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و تصویب شورای عالی معادن تعیین می‌شود .

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی درموارد اختلاط مواد طبقه یک تا سه با مواد طبقه چهار، نحوه بهره‌برداری و ادامه فعالیت، به پیشنهاد مشترک وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان انرژی اتمی ایران طرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۴- ماده (۴) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۴- سیاستگذاری اجرایی و هماهنگی در مورد طبقات مواد معدنی با رعایت قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و در چهارچوب این قانون به جز موارد مربوط به وزارتخانه‌های نفت و نیرو و سازمان انرژی اتمی ایران در حیطه وظایف وزارت صنعت، معدن و تجارت است.

ماده ۵- ماده (۵) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۵- اکتشاف ذخایر معدنی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی مجاز انجام می‌شود. وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است بستر لازم را برای اکتشاف ذخایر معدنی در سراسر کشور برای اشخاص حقیقی و حقوقی فراهم کند .

تبصره ۱- دولت مکلف است در لایحه بودجه سالانه، نسبت به تأمین اعتبار لازم جهت ایجاد بستر مناسب برای اکتشاف ذخایر معدنی در سراسر کشور اقدام نماید.

تبصره ۲- وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌تواند از طریق سازمانهای توسعه‌ای با رعایت قوانین و مقررات مربوط، در صورت عدم وجود متقاضی از بخش غیر دولتی، نسبت به اکتشاف و شناسایی ذخایر معدنی در مناطق کمتر توسعه یافته اقدام نماید.

تبصره ۳- کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها و ارگانهای مرتبط مانند وزارت نفت موظفند به منظور تجمیع و هم‌افزایی نتایج فعالیتهای تولید اطلاعات پایه زمین‌شناسی و اکتشافی برای بهره‌برداری کاربران اطلاعات خود را به طور مستمر در اختیار وزارت صنعت، معدن و تجارت قرار دهند.

ماده ۶- سه تبصره به شرح ذیل به عنوان تبصره‌های (۲)، (۳) و (۴) به ماده (۶) قانون به شرح زیر الحاق می‌گردد و تبصره ذیل آن به تبصره (۱) تغییر می‌یابد.

تبصره ۲- متقاضیان پروانه اکتشاف موظفند در زمان تعیین و تحویل محدوده بلامعارض، مبلغی را بر اساس تعرفه‌ای که سالانه از طرف وزارت صنعت، معدن و تجارت پیشنهاد می‌شود و در شورای عالی معادن به تصویب می‌رسد پرداخت نمایند.

تبصره ۳- دارندگان پروانه اکتشاف به استثناء مالک یا مالکان شخصی در ملک خود یا موقوفات موظفند از زمان صدور پروانه اکتشاف، سالانه به ازاء هر کیلومتر مربع از محدوده اکتشافی، مبلغی را به دولت پرداخت نمایند. میزان این مبلغ هر سال به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و تصویب شورای عالی معادن تعیین می‌شود.

تبصره ۴- درآمدهای ناشی از اجرای تبصره‌های (۲) و (۳) این ماده به حساب خزانه‌داری کل واریز و معادل آن در بودجه سالانه وزارت صنعت، معدن و تجارت برای توسعه معادن با اولویت اکتشاف منظور می‌گردد.

ماده ۷- ماده (۷) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۷- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است پس از رسیدگی به گزارش عملیات اکتشاف که توسط اشخاص حقیقی و حقوقی ذی‌صلاح گواهی شده است و تأیید آن نسبت به صدور گواهی کشف به نام دارنده پروانه اکتشاف اقدام می‌نماید.

در گواهی کشف باید نوع یا انواع ماده معدنی کشف شده، کمیت و کیفیت آن، حدود و مساحت زمین مورد اکتشاف و هزینه عملیات اکتشافی ذکر شود. گواهی کشف با تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت ظرف یک سال از تاریخ صدور قابل انتقال به اشخاص ثالث است.

تبصره - در صورت عدم دستیابی به کانه (کانسنگ) پس از انجام عملیات اکتشافی حقیقی برای دارنده پروانه اکتشاف ایجاد نمی‌شود.

ماده ۸- ماده (۹) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۹- بهره‌برداری از ذخایر معدنی، به جز موارد مربوط به وزارتخانه‌های نفت و نیرو و سازمان انرژی اتمی ایران مستلزم اخذ پروانه بهره‌برداری از وزارت صنعت، معدن و تجارت است. پروانه بهره‌برداری سندی رسمی، لازمالاجراء، قابل معامله، تمدید و توثیق است که متضمن حق انتفاع دارنده پروانه از ذخیره معدنی مندرج در پروانه و نیز دربردارنده تعهدات وی در اجرای مفاد آن می‌باشد. مدت هر دوره بهره‌برداری حداکثر تا بیست و پنج سال است.

تبصره ۱- مؤسسات مالی نظیر بانکها مکلفند معادن دارای پروانه بهره‌برداری را به‌عنوان وثیقه و تضمین اعطاء و بازپرداخت تسهیلات مالی بپذیرند.

تبصره ۲- بهره‌برداران از ذخایر معدنی طبقه دو به استثناء بهره‌برداران کاشف و یا دارندگان گواهی کشف مکلفند حداکثر نیم درصد (۵/۰٪) از محصول استخراج شده در سر معدن یا بهای آن را به نرخ روز به اختیار کاشف از تاریخ شروع به استخراج حداکثر به میزان ذخیره مندرج در گواهی کشف تا حداکثر بیست و پنج سال به‌عنوان حق اکتشاف به وی بپردازند.

تبصره ۳- شرایط و چگونگی صدور پروانه بهره‌برداری و مدت اعتبار هر دوره بهره‌برداری و نیز ضوابط تعیین درصد مذکور در تبصره (۲) در آیین‌نامه اجرائی این قانون تعیین می‌شود.

ماده ۹- ماده (۱۰) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۱۰- بهره‌برداران از ذخایر معدنی بلامعارض به استثناء کاشفان فقط در مهلت مقرر در ماده (۷) از طریق مزایده‌ای که شرایط آن به ترتیبی که در آیین‌نامه اجرائی این قانون خواهد آمد، از بین اشخاص حقیقی و حقوقی که به موجب قوانین کشور مجاز به فعالیت اقتصادی در ایران می‌باشند، انتخاب می‌گردند.

تبصره ۱- تولیدکنندگان مواد معدنی فرآوری شده، واحدهای صنعتی مصرف‌کننده مواد معدنی، متخصصان حقیقی و حقوقی دارنده پروانه اشتغال فعالیتهای معدنی، کاشفان معدن مربوط که در مهلت مقرر در ماده (۷) موفق به تسلیم درخواست اخذ پروانه بهره‌برداری نشده‌اند و شرکتهای تعاونی معدنی متشکل از کارکنان معادن در صورتی که دارای صلاحیت فنی و مالی باشند به ترتیب، مطابق آیین‌نامه اجرائی این قانون در زمان واگذاری، در شرایط مساوی در اولویت می‌باشند.

تبصره ۲- وزارت صنعت، معدن و تجارت پس از اجرای این ماده و تشریفات قانونی، در صورت نبود متقاضی، با تصویب شورای عالی معادن رأساً در مورد بهره‌برداری از ذخایر معدنی بلامعارض اقدام می‌نماید.

ماده ۱۰-۱ ماده (۱۲) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۱۲- شورای عالی معادن برای ایجاد وحدت رویه و هماهنگی در انجام تکالیف و اختیارات تعیین شده در این قانون و حفظ حقوق دولت و دارندگان پروانه فعالیت‌های معدنی و همچنین ایجاد امنیت سرمایه‌گذاری در این بخش با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

- ۱- وزیر صنعت، معدن و تجارت (رئیس)
 - ۲- یک نفر از قضات عالی‌رتبه به انتخاب رئیس قوه قضائیه
 - ۳- رئیس سازمان حفاظت محیط زیست
 - ۴- معاون امور معدنی وزیر صنعت، معدن و تجارت (دبیر)
 - ۵- رئیس سازمان جنگل‌ها، منابع طبیعی و آبخیزداری کشور
 - ۶- یک نفر حقوقدان آشنا به قوانین حوزه صنعت و معدن با معرفی وزیر صنعت، معدن و تجارت
 - ۷- رئیس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور
 - ۸- یک نفر از مدیران معدنی ستاد وزارت صنعت، معدن و تجارت با معرفی وزیر
 - ۹- یک نفر از متخصصین صاحب‌نظر در امور معدنی به انتخاب شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی معدن کشور
 - ۱۰- یک نفر از بهره‌برداران با تجربه و متخصص در امور معدنی با انتخاب خانه معدن
 - ۱۱- یک نفر از بهره‌برداران باتجربه و متخصص در امور معدنی با انتخاب اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران
- تبصره ۱- شورای عالی معادن می‌تواند اشخاص حقیقی یا حقوقی را به‌عنوان مطلع، ذی‌نفع یا کارشناس بدون حق رأی برای حضور در جلسه دعوت نماید.
- تبصره ۲- اعضاء انتخابی شورای عالی معادن برای مدت چهار سال تعیین می‌شوند و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.
- تبصره ۳- وظایف و اختیارات شورای عالی معادن به‌شرح ذیل است:
- الف - اتخاذ تصمیم در موارد اختلاف دارندگان پروانه فعالیت معدنی در صورت توافق طرفین مبنی بر حکم به داوری از سوی شورای عالی معادن
- ب - تشخیص و اصلاح و تغییر کمیت و کیفیت ذخیره معدنی و کاهش یا افزایش محدوددهای اکتشافی و معدنی به تناسب میزان ذخیره و استخراج
- پ - تشخیص موارد خارج از اختیار دارندگان مجوز عملیات معدنی
- ت - تأثیر محاسبه حقوق دولتی استخراج واقعی کمتر از میزان مندرج در پروانه بهره‌برداری
- ث - سایر موارد مندرج در این قانون
- تبصره ۴- تصمیمات شورای عالی معادن با حداقل چهار رأی، قطعی و لازمالاجراء است. ولی این امر مانع اعتراض در دیوان عدالت اداری نیست.
- تبصره ۵ - دبیرخانه شورای عالی معادن در محل وزارت صنعت، معدن و تجارت تشکیل می‌شود.
- تبصره ۶ - یک نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به پیشنهاد کمیسیون صنایع و معادن و انتخاب مجلس شورای اسلامی، به عنوان ناظر در جلسات شورای عالی معادن شرکت خواهد نمود.
- تبصره ۷- مصوبات شورای عالی معادن پس از تأیید وزیر صنعت، معدن و تجارت قابل اجراء است.

ماده ۱۱-۱ ماده (۱۳) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۱۳- وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌تواند با تشخیص خود براساس تعاریف این قانون اجازه برداشت محدود صادر کند.

ماده ۱۲-۱ ماده (۱۴) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۱۴- دارنده پروانه بهره‌برداری باید درصدی از بهای ماده معدنی موضوع پروانه را به نرخ روز در سر معدن به صورت استخراج شده یا کانه‌آرایی‌شده یا فرآوری شده در چهارچوب بودجه مصوب به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت به عنوان حقوق دولتی به وزارت صنعت، معدن و تجارت پرداخت نماید. ضوابط تعیین زمان و میزان درصد یادشده با توجه به عوامل مؤثری همچون محل و موقعیت معدن، شرایط و موقعیت منطقه، میزان و نوع کانه‌آرایی، وضعیت ذخیره معدنی، روش استخراج، تعهدات و سود ترجیحی بهره‌بردار در آیین‌نامه اجرائی این قانون مشخص می‌شود. درآمدهای حاصل از اجرائی این ماده به حساب خزانه‌داری کل کشور منظور می‌گردد.

تبصره ۱- مبنای قیمت پایه ماده معدنی به منظور تعیین حقوق دولتی در ماده معدنی که از طریق مزایده موضوع ماده (۱۰) این قانون واگذار می‌شود، در آیین‌نامه اجرائی تعیین می‌شود.

تبصره ۲- درصد یادشده برای میزان ماده معدنی کانه‌آرایی شده یا فرآوری شده فقط برای دارندگان پروانه بهره‌برداری معادن که اقدام به عملیات کانه‌آرایی یا فرآوری ماده معدنی می‌نمایند، تعیین می‌شود. در غیر این صورت بهای ماده معدنی مستخرجه در سر معدن برای تعیین درصد مذکور ملاک است.

تبصره ۳- حقوق دولتی برای دارندگان اجازه برداشت، میانگین حقوق دولتی معادن مجاور محل برداشت است. بررسی‌های آزمایشگاهی و کاربردی تا میزان یک تن از پرداخت حقوق یاد شده معاف است.

تبصره ۴- دولت مکلف است درآمد حاصل از اجرای این ماده را همه ساله در بودجه سالانه منظور نماید تا حداقل شصت و پنج درصد (۶۵٪) آن در چهارچوب قوانین و مقررات مالی کشور و در راستای اجرای بهینه تکالیف و مأموریت‌های توسعه بخش معدن و صنایع معدنی کشور توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت هزینه گردد.

تبصره ۵- بهره‌برداران معادنی که در جهت بهره‌برداری بهینه و صیانت از ذخایر معدنی، ارتقاء بهره‌وری و تحقیق و توسعه و اکتشاف و حفظ محیط زیست در معدن مربوط اقدام نمایند، با تأیید شورای عالی معادن از پرداخت حداکثر تا بیست درصد (۲۰٪) حقوق دولتی معاف می‌باشند.

تبصره ۶- دولت مکلف است پانزده درصد (۱۵٪) از حقوق دولتی وصولی را به اعتبارات همان استان اضافه نماید، به طوری که تمام اعتبار یاد شده جهت ایجاد زیرساخت و رفاه و توسعه شهرستان با اولویت بخشی که معدن در آن واقع شده، اختصاص یابد.

تبصره ۷- میزان استخراج مندرج در پروانه بنا به درخواست بهره‌بردار و تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت قابل افزایش یا کاهش است. حقوق دولتی براساس آخرین اصلاحات به میزان مندرج در پروانه اخذ می‌گردد و در مواردی که عدم استخراج به میزان مندرج در پروانه بهره‌برداری، خارج از ید و اراده بهره‌بردار باشد، با تأیید شورای عالی معادن می‌تواند برابر میزان استخراج واقعی محاسبه گردد.

ماده ۱۳- سه تبصره به شرح ذیل به ماده (۱۹) قانون الحاق می‌گردد:

تبصره ۱- این‌گونه اقدامات از مصادیق جرم مشهود است و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف است وظایف قانونی خود را در این موارد انجام دهد.

تبصره ۲- هرگونه تصرف اشخاص حقیقی یا حقوقی در محدوده دارای مجوز عملیات معدنی بدون داشتن حکم از مراجع قضائی، تصرف عدوانی محسوب می‌شود. در این موارد نیروی انتظامی موظف است حسب درخواست دارندگان مجوز یا وزارت صنعت، معدن و تجارت، بلافاصله نسبت به رفع تصرف و مزاحمت اقدام و متهم یا متهمان را به مراجع قضائی معرفی نماید.

تبصره ۳- مزاحمت اشخاص حقیقی یا حقوقی به نحوی که مانع عملیات معدنی شود، جرم تلقی و مجرم ضمن جبران خسارت، به حبس از یک تا شش ماه و یا پرداخت جریمه نقدی معادل دو برابر خسارت وارده محکوم می‌شود.

ماده ۱۴- ماده (۲۰) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۲۰- وزارت صنعت، معدن و تجارت به دارندگان مجوزهای اکتشاف و بهره‌برداری و اجازه برداشت که به تعهدات خود عمل ننمایند با تعیین مهلتی مناسب اخطار می‌کند تا تعهد خود را ایفاء نمایند. در صورتی که اشخاص مزبور در انقضای مهلت مقرر اقدامی ننمایند و یا اقدام انجام شده کافی نباشد، با تأیید شورای عالی معادن ملزم به پرداخت خسارات ناشی از عدم انجام تعهدات مربوط می‌شوند و یا در نهایت برای ادامه عملیات مربوط فاقد صلاحیت شناخته می‌شوند. انجام این عمل در اعتبار پروانه بهره‌برداری و یا حقوق اشخاص ثالث تأثیری ندارد.

تبصره ۱- مواردی که خارج از ید و اراده دارندگان مجوز باشد، از حکم این ماده مستثنی است.

تبصره ۲- موارد مشمول خسارت و فاقد صلاحیت و خارج از ید و اراده مکتشف و بهره‌بردار در آئین‌نامه اجرائی این قانون تعیین می‌شود.

ماده ۱۵- ماده (۲۲) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۲۲- هرگونه اقدام و صدور مجوز به منظور اجرای طرح‌های عمرانی در داخل و حریم محدوده‌های دارای پروانه و مجوز فعالیت‌های معدنی، توسط دستگاه‌های اجرائی اعم از وزارتخانه‌ها، شرکتها و سازمان‌های دولتی و مؤسسات عمومی و نهادهای انقلابی و واحدهای تابعه آنها، موکول به کسب مجوز از وزارت صنعت، معدن و تجارت است.

تبصره - در مواردی که حقوق دارندگان پروانه و مجوز فعالیت‌های معدنی به دلیل ضرورت اجرای طرح‌های عمرانی دولت تضییع شود، دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط موظفند قبل از اجرای مراحل طرح مصوب، برابر نظر کارشناس رسمی دادگستری یا کارشناس نظام مهندسی معدن نسبت به پرداخت خسارت‌های وارده به سرمایه‌گذاری انجام شده به قیمت روز اقدام کنند و در صورت امتناع از دریافت آن، در صندوق سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تودیع نمایند.

ماده ۱۶- ماده (۲۴) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۲۴- جهت تسریع در امر اکتشاف و بهره‌برداری از معادن، دستگاه‌های اجرائی و متولیان قانونی مربوط مکلفند حداکثر ظرف دو ماه نسبت به استعلام وزارت صنعت، معدن و تجارت جهت صدور پروانه اکتشاف در موارد ذیل اعلام نظر نمایند:

الف - حریم قانونی راهها و راه‌آهن

ب - داخل شهرها و حریم قانونی آنها

پ - حریم قانونی سدها و شبکه‌های توزیع آب و حوضچه‌های سدها و قنوات

ت - داخل جنگلها و مراتع

ث - حریم اماکن مقدسه و ابنیه تاریخی

ج - حریم پادگانها و محل استقرار نیروهای مسلح

چ - مناطقي با عنوان پارك ملي، آثار طبيعي ملي، پناهگاه حیات وحش و حفاظت شده

ح - حوزه‌هاي داراي مواد پرتوزا بيش از حد مجاز

استعلام از دستگاه‌هاي اجرائي ذيربط، توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت و فقط يكبار براي صدور پروانه اکتشاف انجام مي‌گيرد. پروانه اکتشاف توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت حداکثر سه ماه پس از استعلام صادر مي‌شود. اعلام نظر بايد براي کل محدوده مورد تقاضا صورت گيرد و عدم اعلام نظر در مهلت مقرر به منزله موافقت دستگاه‌هاي مذکور تلقي مي‌شود.

تبصره ۱- دستگاه‌هاي اجرائي مربوط مکلفند ظرف سه ماه پس از ابلاغ اين قانون، نسبت به اعلام وضعيت حريم‌هاي قانوني خود به وزارت صنعت، معدن و تجارت اقدام نمايند.

تبصره ۲- سازمان انرژی اتمی ایران مکلف است ظرف سه ماه پس از ابلاغ اين قانون حوزه‌هاي اکتشافي داراي مواد پرتوزا بيش از حد مجاز را به وزارت صنعت، معدن و تجارت اعلام نمايد. همچنين سازمان انرژی اتمی ایران ابتداء هر سال محدوده‌هاي جديد را اعلام مي‌کند و وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با رعايت مفاد اين ماده در مناطق اعلام شده از سازمان انرژی اتمی ایران استعلام نمايد.

تبصره ۳- وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان حفاظت محيط زيست مکلفند در مورد معادن متروکه و مسبوق به سابقه واقع در مناطق موضوع بند (چ) اين ماده بررسي و تصميم‌گيري نمايند و در صورت عدم توافق چنانچه با در نظر گرفتن نوع ماده معدني و ميزان ذخيره از نظر مصالح ملي، بهره‌برداري از اين معادن به مصلحت باشد، وزارت صنعت، معدن و تجارت با تصويب هيأت وزيران نسبت به احياء و راه‌اندازي آنها اقدام کند.

تبصره ۴- وزارت صنعت، معدن و تجارت وظيفه مديريت يکپارچه، هماهنگي و اداره امور اخذ، تکميل و صدور مجوز را بر عهده دارد و از طريق ايجاد پنجره واحد با مشارکت ساير دستگاه‌هاي مرتبط به گونه‌اي اقدام مي‌نمايد که ضمن رعايت اصل همزمانی پاسخ استعلامات، سقف زمانی مورد نظر براي صدور مجوز از زمان پيش بيني شده در قانون تجاوز ننمايد. در ايجاد فرآيند پنجره واحد، دستگاه‌هاي فرعي، مکلفند نسبت به ارائه خدمات از طريق استقرار نماينده تام‌الاختيار در محل پنجره‌هاي واحد و يا در فضاي مجازي اقدام و همکاري لازم را به عمل آورند.

ماده ۱۷- ماده (۲۵) قانون به شرح زیر اصلاح مي‌گردد:

ماده ۲۵- چنانچه محدوده عمليات معدني در منابع ملي و طبيعي واقع شده باشد، مطابق تبصره «۴» ماده (۳) قانون حفاظت و بهره‌برداري از جنگلها و مراتع مصوب سال ۱۳۴۶ و اصلاحات بعدي آن اقدام و به‌جاي بهره مالکانه و حق‌الارض مندرج در تبصره ياد شده، به‌منظور جبران خسارت ناشي از اکتشاف يا بهره‌برداري مواد معدني، هزينه‌هاي ناشي از اکتشاف يا بهره‌برداري مواد معدني به ماخذ پانزده درصد (۱۵٪) درآمد دولت ناشي از اکتشاف موضوع تبصره «۳» ماده (۶) اين قانون و همچنين دوازده درصد (۱۲٪) از کل حقوق دولتي موضوع ماده (۱۴) اين قانون و تبصره‌هاي ذيل آن که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت وصول مي‌گردد و به حساب خزانه‌داري کل کشور که از طريق وزارت جهاد کشاورزي تعيين مي‌شود و اريز مي‌گردد تا برحسب مورد و در طي عمليات معدني نسبت به احياء و بازسازي محل عمليات معدني اقدام گردد.

ماده ۱۸- ماده (۳۶) قانون به شرح زیر اصلاح مي‌گردد:

ماده ۳۶- محدوده‌هاي مربوط به اکتشاف، استخراج و انباشت و بهره‌برداري مواد معدني و دفع مواد باطله واقع در منابع ملي بنا به تقاضاي وزارت صنعت، معدن و تجارت توسط سازمان جنگلها، مراتع و آبخيزداري کشور ثبت مي‌گردد. مساحت اين محدوده‌ها که در مجوز صادر شده قيد مي‌شود به عرصه عملياتي معدن مربوط است و تا پايان عمر معدن به صورت اموال عمومي در اختيار وزارت صنعت، معدن و تجارت قرار دارد. هرگونه عمليات خارج از موارد مندرج در مجوزه‌اي که صادر مي‌شود به منزله تصرف در اموال عمومي محسوب مي‌گردد.

ماده ۱۹- ماده (۳۰) قانون به شرح زیر اصلاح مي‌گردد:

ماده ۳۰- مطالبات وزارت صنعت، معدن و تجارت از اشخاص، اعم از حقيقي يا حقوقي ايراني يا خارجي پس از قطعي شدن به ترتيب مندرج در تبصره (۴) ماده (۶) و ماده (۱۴) و تبصره‌هاي آن و مواد (۲۰) و (۲۵) اين قانون در حکم مطالبات مستند به اسناد لازم‌الاجراء است و براساس ماده (۴۸) قانون محاسبات عمومي کشور مصوب سال ۱۳۶۶ طبق مقررات اجرائي ماليات‌هاي مستقيم قابل وصول مي‌باشد. نحوه اجرائي اين ماده در آئين‌نامه اجرائي مشخص مي‌شود.

ماده ۲۰- يك تبصره به ماده (۳۱) قانون به شرح زیر الحاق مي‌گردد:

تبصره - دولت مکلف است به پيشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت همه ساله حداکثر پنج درصد (۵٪) از کل حقوق دولتي دريافتي موضوع ماده (۱۴) اين قانون و تبصره‌هاي ذيل آن را جهت حمايت از فعاليتهاي صندوق بيمه سرمايه‌گذاري فعاليتهاي معدني در اختيار صندوق مذکور قرار دهد.

ماده ۲۱- ماده (۳۲) قانون حذف مي‌شود.

ماده ۲۳- ماده (۲۳) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۲۳- کلیه کارکنان وزارت صنعت، معدن و تجارت و شرکتها و سازمانهای تابعه آن در زمان اشتغال و تا یک سال بعد از قطع اشتغال، نمی‌توانند به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در معاملات و امتیازات موضوع این قانون ذی‌سهم یا ذی‌نفع باشند. در صورت تخلف به انفصال دائم از خدمات دولتی و محرومیت از پنج تا ده سال از هرگونه عقد قرارداد معدنی و اخذ هرگونه مجوز عملیات معدنی، محکوم می‌گردند.

ماده ۲۴- ماده (۲۴) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۲۴- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است در معادن موضوع این قانون برای جلوگیری از تخریب و تضييع ذخایر معدنی و اجرای تعهدات اکتشاف‌کنندگان و بهره‌برداران و رعایت اصول ایمنی و حفاظتی کارکنان معادن طبق آئین‌نامه اجرائی این قانون نظارت و بازرسی نماید.

تبصره - وزارت صنعت، معدن و تجارت مجاز است جهت انجام امور کارشناسی، نظارت و بازرسی از اعضاء سازمان نظام مهندسی معدن بهره‌گیر و بعضی از اختیارات غیرحاکمیتی خود در این زمینه را به سازمان مذکور تفویض نماید.

ماده ۲۵- ماده (۲۵) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۲۵- آیین‌نامه‌های اجرائی این قانون از جمله مواد (۵)، (۶)، (۷)، (۸)، (۹)، (۱۰)، (۱۳)، (۱۴)، (۲۰)، (۳۰) و (۳۴) توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت و با همکاری سایر دستگاههای اجرائی ذیربط ظرف سه ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۲۵- ماده (۲۶) قانون به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۲۶- از تاریخ تصویب این قانون، قوانین معادن مصوب ۱۳۱۷، ۱۳۳۶، اصلاح ماده (۱۶) مصوب ۱۳۴۴ و ۱۳۶۲، اصلاح قانون معادن مصوب ۱۳۶۴ و ماده (۹) قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی مصوب ۱۳۸۶/۵/۷ نسخ می‌گردد.

قانون فوق مشتمل بر بیست و پنج ماده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و دوم آبان ماه یک هزار و سیصد و نود مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۳۹۰/۹/۲ به تأیید شورای نگهبان رسید.

علی لاریجانی